ETYEK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

ETYEK TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG

H-2091 Etyek, Körpince köz 4.
Telefon: 06-22/353-633; 06-22/353-698;
E-mail: ertektar@etyek.hu

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Az Etyek Települési Értéktár Bizottság 2023. december 12. napján, megtartott üléséről.

Az ülés helye: Etyeki Polgármesteri Hivatal Tárgyalóterme
2091 Etyek, Körpince köz 4.

Jelen vannak:
Lucza Gyula - elnök
Dr. Bálint Attila - tag
Hernyák László - tag
Deák Józsefné - tag
Lakatos Lilla – tag

Tiszteletbeli tagok:
Fehér Margit
Vadas Istvánné
Fischer Ferencné

Dr. Szlávik Melinda - titkár

Távolmaradását előzetesen bejelentette:
Lajos-Molnár Viktória - tag
Fischer Józsefné - tag
Ugor Csaba – tag
Kleofász János – tiszteletbeli tag
Bender Rudolf – tiszteletbeli tag

Lucza Gyula
Üdvözlöm a jelenlévőket. Az Etyek Települési Értéktár Bizottság ülését $17^{\underline{15}}$ perckor megnyitom. Megállapítom, hogy 8 tagja közül 5 fő jelen van, így a Bizottság ülése határozatképes. Lajos-Molnár Viktória, Fischer Józsefné és Ugor Csaba távolmaradását előzetesen bejelentette. Külön köszöntöm a Bizottság tiszteletbeli tagjait. (*Jelenléti ív csatolva.*)

Kérdezem, hogy a meghívóban szereplő napirendekkel kapcsolatban van-e valakinek észrevétele, illetve módosító javaslata? Amennyiben nincs, szavazásra bocsátom a meghívó szerinti napirend elfogadását.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

1/2023. (XII.12.) ETÉB határozat

A 2023. december 12-ei ülés napirendjének elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság az alábbi napirendet fogadja el:

1. napirend:
Javaslat a „Szeplőtelen Fogantatás-templom" települési értéktárba történő felvételéhez

2. napirend:
Javaslat a „Heimat Múzeum" települési értéktárba történő felvételéhez

3. napirend:
Egyebek

1. napirend:
Javaslat a „Szeplőtelen Fogantatás-templom" települési értéktárba történő felvételéhez

Lucza Gyula
A Szeplőtelen Fogantatás-templom, ahogy mi hívjuk a mindennapjainkban a Boti kápolna egyik legszebb helye településünknek.

Fehér Margit
A javaslatban foglalt név ezért is zavart meg bennünket egy kicsit, mert kápolnaként ismerjük.

Lucza Gyula
Hivatalos elnevezése Szeplőtelen Fogantatás-templom.

Fehér Margit
A kápolna és a templom közötti különbség, hogy egy kápolnában történt szentség kiszolgáltatás folytán nem lehet anyakönyvezni. Az anyakönyvezés ez esetben a plébánia templomban történik. A kápolna nem önálló.

Lucza Gyula
Botpuszta nem tartozott Etyekhez, önálló település volt, így volt önálló temploma is.

Fehér Margit
Utána kell járnunk, hogy Botpuszta Etyekhez történő csatolásával a templom önállósága megszűnt-e. Levéltárban talán megtaláljuk a választ.

Lucza Gyula
A templom és a remeteház felújítása már nagyon rég foglalkoztat engem is és a baráti körömet is. Bízom benne, hogy sikerül forrást találni rá és kialakítani egy olyan lélekzúgnak alkalmas helyet, ahová el tudunk vonulni, elcsendesedhetünk.
Érkezett javaslat többek között rendezvény központ kialakítására. Úgy gondolom, hogy nem engedhetjük, hogy ilyen sorsra jusson a templom. Ez egy felszentelt hely, így a funkcióját meg kell tartani, nem szabad engedni, hogy üzleti célra használják.
Az épület felújítására sajnos az Egyháznak nincs megfelelő anyagi forrása, így a problémával felkerestem Miniszterelnök Urat. Mikor elmondtam, hogy az 1800-as években egy zarándokút egyik állomása volt, támogatólag azt javasolta, hogy az Alcsúti Arborétumban lévő kápolnával összekötve lehetne egy zarándokutat létrehozni most is. Az épület felújításának költsége ugyanakkor magas, sajnos évtizedek óta nem történt felújítás és állagmegóvás. Az, hogy az épület még nem dőlt össze, Farkas Balázsnak köszönhető.

Vadas Istvánné
Illetve Steinmüller Atyának.

Lucza Gyula
Steinmüller Atya kötött egy megállapodást Farkas Balázzsal. Az Atya érdemeit nem kisebbítve azzal, hogy Balázs életvitelszerűen ott tartózkodott, rendben tartotta a templomot és az ispotályt.
Én annak is tanúja voltam, amikor az oroszok őzet sütöttek a templomban, nem foglalkozva azzal, hogy ezt egy megszentelt helyen teszik.
Balázs már elköltözött, de az ott tartózkodása elősegítette azt, hogy az épület ne legyen az enyészeté. Munkájáért hálás vagyok, még ma is jó kapcsolatot ápolunk. Makovecz Imre és Fekete György mellett Balázs volt az egyik alapítója a Magyar Örökségi Díjnak.
Balázs albumait lapozva rengeteg fotó kerül elő azokról a személyekről, akik kilátogattak a templomhoz. Járt itt többek között Antal József, Grosics Gyula, Buzánszky Jenő, Tom Lantos is. A Millecentenárium alkalmából kiállításnak is helyt adott az épület.
Mivel országos műemléknek számít az épület és most már bekerülhet a települési értéktárba is támogatási kérelemmel fordultam Miniszterelnök Úrhoz. Az épület teljes felújításra szorul, a hozzá tartozó területet is nagy munkával lehet rendbe rakni, ahhoz, hogy a későbbiekben el tudjunk kezdeni gondolkodni azon, hogy milyen funkcióval kívánjuk használni és hasznosítani.
Hernyák László bizottsági tag javaslata volt, hogy csináljunk egy fűvészkertet, tele gyógynövénnyel. Ezt a javaslatot én támogatom. A régi kis temetőt is rendbe kellene hozni, mivel most áthatolhatatlan gaz uralja a területet.
Régen több ünnepet is tartottunk ott, volt ott Szentiványéji tűzgyújtás is.

Dr. Bálint Attila
A Szentiványéji tűzgyújtást fel kellene eleveníteni. Kivételes események egyike, mely összehozhatja a falu népét.
Az értéktár lényege, hogy minden olyan értéket magába foglaljon, amit meg akarunk őrizni.

Lucza Gyula
A helyi értéktár elég bő kategória, hiszen nem csak az építményeket és épületeket tartalmazhat, hanem szellemi termékeket, tárgyakat, ember által létrehozott termékeket, természeti értékeket, elismert sportolók által elért eredményeket, helyi hagyományokat és ünnepeket, kiemelt rendezvényeket, továbbá mindazt, ami érdemes arra, hogy a helyi identitást erősítse.

Fehér Margit
Gyermekkoromban az egyik tanárom elmondta, hogy a Boti kápolna az egyetlen éppen maradt Árpád kori fa tornyú templom országunkban. Ezért jó lenne látni ezt a csodás értéket a megyei értéktárban is.

Dr. Szlávik Melinda
A felvételre javasolt érték megyei értéktárba történő felvételét bárki a Megyei Értéktár Bizottság hivatalos honlapján közzétett nyomtatvány benyújtásával kezdeményezheti.
Ennek megfelelően az Etyek Települési Értéktárba felvett értékek felvételét bárki javasolhatja a Fejér Megyei Értéktárba.

Vadas Istvánné
Ki a tulajdonosa a templomnak? Miért hagyták így lepusztulni ezt a csodás épületet?

Fehér Margit
Római Katolikus Egyház a tulajdonos.
A zarándokúthoz való csatlakozással kapcsolatban azt is el tudnám képzelni, ha a Mária úthoz csatlakozna. Hazánk legnagyobb zarándok útja, mely népünk Máriához kötődő szent helyeit (kegyhelyeit, kápolnáit, forrásait) csatolja be az európai zarándok vérkeringésbe.

Vadas Istvánné
A felújítás során lehetőség lehet a belső berendezések pótlására is?

Lucza Gyula
Erre most nem tudunk választ adni, de bizakodunk benne. Az Országos Műemlékvédelmi Felügyelet dokumentumai között fellelhetőek a régi fotók, leírások. Ebből kiindulva az eredeti berendezési tárgyak legyártása is megvalósítható. Az eredeti oltár újra gyártása rendkívül sok időt és munkát igényel.

Vadas Istvánné
A régi padok közül kettő megvan, a plébánián van elhelyezve. Annak mintájára gyárthatók új, de mégis az eredetivel mindenben megegyező padok.
A felújítás után visszakerül a Máriaszobor is?

Fehér Margit
Természetesen vissza kell helyezni eredeti helyére. Most a Római Katolikus templomban van elhelyezve, de mivel nem ide tervezték, környezetidegen.

Lucza Gyula
Kérdezem, hogy van-e még valakinek kérdése vagy észrevétele a napirendi ponttal kapcsolatban? Amennyiben nincs, kérem szavazzunk a Szeplőtelen Fogantatás-templom települési értéktárba történő felvételéről.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

2/2023. (XII.12.) ETÉB határozat

A „Szeplőtelen Fogantatás-templom" települési értéktárba történő felvételéhez beterjesztett javaslat elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság a javaslatot megtárgyalta, a Szeplőtelen Fogantatás-templomot felveszi az Etyek Települési Értéktárba a kulturális örökség kategóriában.

2. napirend:
Javaslat a „Heimat Múzeum" települési értéktárba történő felvételéhez

Lucza Gyula
A javaslatot Bartha Ferencné az Etyeki Németek Egyesülete elnöke nyújtotta be Bizottságunkhoz.
A csatolt képek között van egy, amin egy falvédő látható. Nekem különös értéket képviselnek a magyar és német nyelvű felirattal hímzett falvédők.

Dr. Bálint Attila
Ez a múzeum is azok közé az értékek közé tartozik, amiket mindenképpen meg kell őriznünk. Büszke vagyok, hogy egy ilyen gyűjtemény gazdagítja településünket.

Lucza Gyula
Mivel a múzeum most is üzemelő élő örökség, ez garancia arra, hogy gondoskodnak a hagyományok megőrzéséről, a hagyományokhoz kötődő tárgyak megóvásáról.

Fischer Ferencné
Én szeretném javasolni, hogy németül „Heimatmuseum" néven kerüljön az értéktárba felvételre és ne magyar nyelven. A múzeum német értékeket képvisel, megérdemli, hogy német nyelven bővítse az értékeinket.

Lucza Gyula
Köszönöm az észrevételt. Egyetértek!

Fehér Margit
Az adventi 4. gyertyagyújtásnak a Heimatmuseum adja helyszínét. Ez alkalommal szeretném a jelenlévőket meghívni.
Ezentúl még szeretném elmondani, hogy nagyon kevés múzeum rendelkezik olyan szakszerűen katalogizált gyűjteménnyel, mint a miénk.

Vadas Istvánné
A katalogizálást egy muzeológus csinálta.

Lucza Gyula
Kérdezem, hogy van-e valakinek további észrevétele a benyújtott javaslattal kapcsolatban? Amennyiben nincs, szavazásra bocsátom a Heimatmuseum települési értéktárba történő felvételét.

Jelenlévő tagok száma 5 fő.
A Bizottság 8 fő tagja közül, **5 fő** részvételével **5 igen szavazattal, egyhangúlag** az alábbi határozatot fogadta el:

3/2023. (XII.12.) ETÉB határozat

A „Heimatmuseum" települési értéktárba történő felvételéhez beterjesztett javaslat elfogadásáról

Az Etyek Települési Értéktár Bizottság a javaslatot megtárgyalta, a Heimatmuseumot felveszi az Etyek Települési Értéktárba a kulturális örökség kategóriában.

3. napirend:
Egyebek

Lucza Gyula
Felvetődött, hogy Etyekhez fűződő recept is bekerülhetne értékeink közé. Az Etyeki Képes Krónikának három kötete jelent meg. Az egyik kötet az ételrecepteket tartalmazza. Az egyik recept az én kérésemre került bele, ez az ecetes hal. Karácsonykor hagyomány volt ezt az ételt az asztalra tenni.

Vadas Istvánné
Etyeken vannak olyan kis közök, melyeket folyamatosan használunk. Ezeknek nincs neve, így a köznyelv száján az alábbiak szerint ismerik a lakosok: Beck köz, ezt Beck bácsiról neveztük el, aki asztalos volt, a Martin köz a borbélyról kapta a nevét, Flack köz a Flack Ferenc bádogosról kapta a nevét. Ezek a nevek mind egy mesterségekhez kötött nevek.
Ezek nem hivatalos elnevezések, de javaslatot tehetnénk ezzel kapcsolatban.

Dr. Szlávik Melinda
Etyek Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a közterület elnevezéséről és a házszám-megállapításáról szóló önkormányzati rendelete foglalja magában a közterületek elnevezésének szabályait.
Amennyiben Erzsike néni által felsorolt közöknek még nincs neve, akkor azoknak elnevezését bárki kezdeményezheti a polgármesternél.

Lucza Gyula
Sok évvel ezelőtt volt már kezdeményezésünk a falu kemencéjének megépítésére, de még mindig nem valósult meg, pedig kétkezi munkánkat is felajánlottuk az építéshez.
Elképzelésünk szerint a könyvtár melletti zöld terület adna helyet a kemencének, amit bárki használhatna hétköznap és hétvégén is, akár kenyérsütésre, akár kisebb családi összejövetelekor is. Természetesen felállított szabályok mellett. Amennyiben egy kemencét jól építenek meg, azt csak vandalizmus árán lehet tönkre tenni. Ha a lakók rendeltetésszerűen használják, sok-sok évig szolgálhat minket.

Fehér Margit
Nagyon jó ötletnek tartom és a helyszín is megfelelő választás.

Lucza Gyula
Van még egy ötletem, remélem támogatni fog a bizottság. Keressük meg Etyek legöregebb fáját. A fa lehetne a hosszú élet jelképe. Ha ez a fa közterületen lenne, akkor még látogathatnánk is. Gyerekek is megismerhetnék a madarak és fák napján vagy a föld napján.

Vadas Istvánné
Rendkívül jó ötlet. Vajon hol lehetnek idős fák a településen?

Fischer Ferencné
A Magyar-kútnál lévő fák elég öregek már.

Fehér Margit
Hirtelen a Deák Ferenc utcai játszótér melletti fák jutottak eszembe, de lehet, hogy azok a nagyságuk ellenére még nem idős fák.

Lucza Gyula
A Magyar-kútnál lévő fák nyárfák. A nyárfa gyorsan növő fa, nagy pászpálya van.
Kérdezem, hogy kíván-e még valaki hozzászólni a napirendhez? Amennyiben nem, megköszönöm a jelenlévők munkáját és a Bizottság ülését $19^{\underline{24}}$ perckor bezárom.

Lucza Gyula
elnök

Dr. Szlávik Melinda
titkár

ETYEK
TELEPÜLÉSI
ÉRTÉKTÁR
BIZOTTSÁG